

SOTKAMON KUNNAN SJOITUS-SUUNNITELMA

TAUSTA JA TAVOITTEET

Sotkamon kunnan sijoitusomaisuus kasvoi merkittävästi energiayhtiö Loiste Oy:n omistusjärjestelyiden seurauksena keväällä 2019. Varat ovat kunnan omaa pääomaa, josta on tarkoitus tehdä menovarauksia kuntastrategian ja elinvoimaohjelman mukaisesti kehittämistoimiin sekä yleiseen elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin kasvattamiseen. Lisäksi varoja sijoitetaan ja sijoitettava varallisuus on lähtötilanteessa 30 miljoonaa euroa. Varat ovat vastapainona kunnan lainakannalle.

Tässä Sotkamon kunnan sijoitussuunnitelmassa vuosille 2019–2020 on määritelty yleiset toimintaperiaatteet, sijoitustoiminnassa sallitut sijoitusinstrumentit ja toimintatavat sekä sijoitustoimintaa hoitavien toimihenkilöiden toimivaltuudet. Niitä muutettaessa on aina edellytyksenä sijoitussuunnitelman päivittäminen ja hyväksyminen kunnanhallituksessa. Sijoitussuunnitelma noudattaa Sotkamon kunnan omistajapoliittisia linjauksia (Kvalt 18.6.2019 § 58).

Sijoitustoiminnan tavoitteena on saavuttaa hyvä tuotto kunnan sijoitusomaisuudelle. Sijoitustoiminnassa noudatetaan lakia, kunnan voimassa olevia säännöksiä, omistajapoliittisia linjauksia, sijoitussuunnitelmaa ja kunnanhallituksen antamia toimintaohjeita.

Sijoitustoiminnan riski- ja tuottotasoa määritettäessä on kiinnitettävä huomiota toiminnan jatkuvuuden kannalta oleellisiin seikkoihin. Suunnittelussa on kiinnitettävä erityisesti huomiota pitkän aikavälin tuoton ja riskin hallintaan.

Sijoitustoiminnan laatua ja sisältöä seurataan säännöllisellä ja laajuudeltaan koko toiminnan kattavalla järjestelmällä siten, että kunnan hallinto on selvillä riittävällä tarkkuudella sijoitusomaisuuden riskeistä ja tuottokehityksestä.

PÄÄTÖKSENTEKO, VALTUUDET JA VASTUUT

Päätöksenteko, vastuut ja valtuudet määritellään seuraavasti:

- Kunnanvaltuusto hyväksyy kunnan omistajapoliittiset linjaukset
- Kunnanhallitus vastaa sijoitustoiminnan käytännön toimintaperiaatteista, tulos- ja muiden tavoitteiden saavuttamisesta sekä sijoitusten valvonnasta. Kunnanhallitus päättää ja hyväksyy sijoitussuunnitelman.
- Kunnanjohtaja ja talousjohtaja allekirjoittavat varainhoitoon- ja muuhun sijoitustoimintaan liittyvät sopimukset kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen ohjeiden puitteissa. Kunnanjohtaja ja talousjohtaja voivat toteuttaa yksittäisiä sijoitustoimenpiteitä sijoitussuunnitelman puitteissa.

SIJOITUSTOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

Kunta ulkoistaa sijoitustoiminnan ammattimaisille omaisuudenhoitajille täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksin. Valitun palveluntuottajan kanssa solmitaan joko varainhoitosopimus tai vakuutusluokista annetun lain 18 §:n mukainen sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus.

Sotkamon kunta ei toimi ammattimaisen sijoittajan statuksella.

Varainhoitajan tulee olla Suomen Finanssivalvonnan valvoma toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys tai Eta-alueella toimiva sijoituspalveluyritys, joka on rekisteröinyt toimintansa Suomessa Finanssivalvonnalle, ja jolla on kyky palvella Sotkamon kuntaa paikallisesti (esimerkiksi toimipiste Suomessa).

Kunta kilpailuttaa kaksi varainhoitajaa julkisena hankintana (kansallisen kynnysarvon ylittävä palveluhankinta). Kilpailutuksella varmistetaan markkinatilanteen mukainen palveluiden kustannustaso ja palveluntarjoajien soveltuvuus. Tarjouspyynnössä kiinnitetään huomiota mm. varainhoitajien resursseihin ja kokemukseen, sijoitusprosessin ja hallinnon laatuun, omaisuudenhoitajan varainhoidon tuloksiin sekä kokonaiskustannustasoon.

Sijoittamisen ulkoistaminen ei poista kuitenkaan sijoittamisen taloudellisia riskejä, jotka kunta kantaa aina itse.

Kunta arvioi varainhoidosta maksettavia palkkioita vähintään kerran vuodessa sijoittamisen periaatteiden ja sijoitussuunnitelman tarpeen mukaisen päivittämisen yhteydessä.

OmaisuuDENhoitajan oikeudet ja velvollisuudet

- Sijoitussuunnitelma annetaan tiedoksi omaisuuden-/varainhoitajalle.
- OmaisuuDENhoitaja tekee sijoituspäätökset/-ehdotukset omaisuudenhoitosopimuksessa määritellyllä tavalla sopimuksen piirissä olevan varallisuuden osalta.
- OmaisuuDENhoitaja raportoi kerran kuukaudessa kunnanjohtajalle ja talousjohtajalle hoidettavana olevan sijoitusomaisuuden kehityksestä ja sijoitusomaisuuden arvosta tai markkinoilla tapahtuneista oleellisista muutoksista.
- OmaisuuDENhoitaja toimii Sotkamon kunnan omistajapoliittisten linjausten sekä sijoitussuunnitelman ja muiden annettujen ohjeiden mukaisesti.

Raportointi

Sijoitussalkkujen raportointi järjestetään siten, että koko sijoitusomaisuuden ja sijoitussalkkujen tuottoja ja riskejä voidaan luotettavasti ja säännöllisesti seurata. Tuotto- ja riskiraportointi tehdään kerran kuukaudessa, ja kunnanjohtaja ja talousjohtaja raportoivat kunnanhallitukselle ja -valtuustolle puolivuositain sijoituksista, sijoituksissa tapahtuneista muutoksista ja sijoitusten tuotoista.

Raportointi tulee tehdä suomen kielellä.

YLEISET SIOITUSPERIAATTEET

Riski liittyy osana sijoitustoimintaan ja riskinotto on välttämätöntä, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Sijoitustoiminnasta vastaavilla henkilöillä on velvollisuus arvioida sijoitusvarallisuuteen kokonaisuutena liittyvän riskin suuruutta ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli kokonaisuutena tarkasteltaessa riskin määrä on sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden vastainen. Sijoitustoiminnassa on otettava huomioon sijoitussuunnitelmassa mainitut riskit.

Sijoitustoiminnan riskien hallinnasta vastaavat:

- Kunnan vastuulla on sijoitussuunnitelman laatiminen, hyväksyminen sekä ylläpitäminen siten, että se vastaa kunnan pitkän aikavälin tavoitteita.
- Yhteistyökumppaneina toimivien varainhoitajien vastuulla on hoitaa varoja hyväksytyn ja voimassaolevan sijoitussuunnitelman mukaisesti.

Riskejä voidaan jakaa eri ryhmiin esimerkiksi seuraavasti:

- **Hintariski (ns. markkinariski).** Osake- ja korkosijoittamiseen liittyy hintariski, jota pyritään hallitsemaan eri riskienhallintamenetelmillä. Hintariskiä mitataan sijoitustoiminnassa yleisesti volatilitteetilla.
- **Korkoriski.** Korkosijoittamiseen liittyy korkoriski; velkasitoumuksen hinta markkina-arvostuksessa tai myytäessä vaihtelee riippuen markkinakorkojen kehityksestä. Korkotason nousu laskee korkosijoitusten arvoa ja voi aiheuttaa arvostus- ja/tai myyntitappioita. Korkotason lasku puolestaan nostaa korkosijoitusten arvoa.
- **Valuuttariski.** Valuuttariski tarkoittaa vieraiden valuuttojen liikkeiden aiheuttamaa epävarmuutta kunnan kassavirtoihin. Valuuttariski realisoituu tilanteessa, jossa valuuttasaamisen tai -velan arvo muuttuu epäedulliseen suuntaan valuuttojen muuttuessa suhteessa euroon. Kunnan vastuut ovat täysimääräisesti euromääräisiä, jolloin sijoitusten merkittävästä valuuttariskistä voi muodostua tappioita riskien toteutuessa. Sijoituspäätöksiä tehtäessä tulee kiinnittää erityistä huomiota valuuttariskin hallintaan..
- Sijoittamiseen liittyy myös **ajotusriski** eli on mahdollista, että sijoitushetkellä ostetun sijoituskohteen arvo on korkeampi tai alhaisempi kuin jonain toisena hetkenä. Tätä riskiä voi hallita hajauttamalla ajallisesti, eli tekemällä sijoituksia eri aikoina ja eri omaisuuslajeihin.

Sijoitusten hajauttaminen

Sotkamon kunta pyrkii hallitsemaan sijoitustoiminnan kokonaisriskitasoa ja epävarmuustekijöitä hajauttamalla sijoitusomaisuutta eri omaisuuslajien ja maantieteellisen jakauman välillä. Lisäksi ajallinen hajautus ja riittävä hajautus varainhoitajien kesken on tärkeää.

Pääoman säilyttäminen

Sijoitusvarallisuuden kasvattaminen pitkällä aikavälillä on Sotkamon kunnan perustehtävän kannalta oleellisen tärkeää. Tämän vuoksi pääoman merkittävä ja pysyvä arvonlasku ei ole hyväksyttävää. Sijoitusmarkkinoihin liittyvän vaihtelun vuoksi on kuitenkin hyväksyttävä, että joinakin vuosina sijoitusomaisuuden arvo saattaa myös alentua.

Sijoitustoiminnan vastuullisuus

Sotkamon kunnan harjoittamassa sijoitustoiminnassa on otettava huomioon julkisyhteisöön kohdistuvat yhteiskunnalliset velvoitteet ja julkishallinnossa hyväksyttävät toimintaperiaatteet. Kunta toimii vain hyvämaineisten ja luotettavien yhteistyökumppaneiden kanssa. Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kunnan tehtävien ja toimintaperiaatteiden kanssa.

Eettisesti hyväksyttävä sijoitustoiminta huomioi ympäristöystävällisyyden ja kestävän kehityksen, ihmisoikeuksien noudattamisen, tasa-arvon ja lapsityövoiman käytön estämisen sekä työelämän perusoikeuksien noudattamisen. Eettisen ja vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattamisen tavoitteena on, että taloudellisten tekijöiden lisäksi huomioidaan ympäristövastuuseen (mm. vähähiilisyys), yhteiskuntavastuuseen ja hallintotapaan liittyvät asiat. Sijoituskohteen eettisyys ja vastuullisuus arvioidaan mahdollisuuksien mukaan ennen sijoituksen tekemistä.

Palveluntarjoajilta edellytetään YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden hyväksymistä.

Sijoituskohteista suljetaan pois toimialat, kuten kiistanalaisten aseiden valmistus, uhkapeli, aikuisviihde ja tupakan valmistus, tai muu sellainen vastaava liiketoiminta jotka rikkovat yleisesti hyväksyttyjä kansainvälisiä sopimuksia ja periaatteita.

SIJOITUSTOIMINNAN TAVOITTEET

Sijoitettava varallisuus on lähtötilanteessa 30 miljoonaa euroa, joka jaetaan kahden varainhoitajan kesken.

Omaisuuksien välinen allokaatio vaikuttaa sijoitustoiminnan riskeihin ja tuottoihin.

Tavoitteena on sellainen sijoitusallokaatio, jossa tuottotavoite saavutetaan mahdollisimman pienellä kokonaisriskillä, kun otetaan huomioon sijoitusten eri omaisuuslajien toisistaan poikkeavat riskitasot ja niiden keskinäiset korrelaatiot. Merkittävät muutokset kunnan toimintaympäristössä, vakavaraisuudessa tai tulojen kehityksessä voivat aiheuttaa tarpeen uudelleen arvioida kunnan neutraaliallokaation sisältöä.

Sijoitusaika

Sijoitushorisonttina on vakaa pitkäaikainen sijoittaminen. Pitkäaikaisessa sijoitustoiminnassa sijoitusaika on lähtökohtaisesti 10 vuotta.

Tuottotavoite

Lyhyen aikavälin tuottotavoitteena on pääomien reaaliarvon säilyminen ja 1-12 kk:n euribor-korkotuotto, kuitenkin vähintään 0 prosenttia. Sijoitusten pitkän aikavälin tuottotavoite on 3,5 % vuodessa.

Sijoitustoiminnan tuottoa tarkastellaan kokonaistuottona, joka tarkoittaa sijoituskohteiden arvonmuutoksen ja sijoituskohteista saatavan koron, osingon tai muun sijoittajalle maksettavan kassavirran summaa kulujen jälkeen. Varojen sijoittamisessa pyritään sijoitusstrategian mukaisella riskitasolla mahdollisimman hyvään tuottoon.

Tuottopalkkioita ei hyväksytä kokonaismandaatin hoidosta ja varainhoitopalkkiossa. Tuottosidonnaisia palkkioita voi olla sijoitusinstrumenteissa, mutta tällöin tulospalkkiorakenteet tulee avata instrumenttitasolla.

Riskien tarkastelu ja mittaaminen

Sijoittamisen tulee perustua hallittuihin riskeihin. Tämä tarkoittaa suunnitelmallista riskien tunnistamista, mittaamista ja riskeiltä suojautumista.

- Volatiliteetilla eli keskihajonnalla mitataan tilastollisesti sitä, kuinka paljon sijoituksen arvo vaihtelee. Yleisesti voidaan sanoa, että mitä korkeampi volatiliteetti, ts. mitä suuremmat sijoitusarvon vaihtelut ovat, sitä korkeampi on riski ja päinvastoin.
- Koko sijoitusomaisuuden standardipoikkeama lasketaan kuukauden jaksoissa historiallisen tuottokehityksen perusteella.
- Kunnan sijoitusvarallisuuden arvonkehitystä arvioidaan puolivuositain eri analyysien avulla osana sijoitussuunnitelman päivittämistä.

HYVÄKSYTYT SIOITUSKOHTEET JA OMAISUUSLAJIT

Kunta voi sijoittaa omiin tytä- ja osakkuusyhtiöihin SVOP-sijoituksina ja antamalla lainaa. Kunta voi perustaa uusia yhtiötä ja sijoittaa yhtiöiden osakepääomaan.

Kunnan suorassa sijoitustoiminnassa ei käytetä johdannaisia. Sijoitusrahastot voivat käyttää johdannaisia sääntöjensä sallimissa puitteissa. Varainhoitajan hallinnoimiin omiin rahastoihin voi sijoittaa maksimissaan 50 %.

Sijoituskohteiden hajauttaminen turvataan pääsääntöisesti sijoitus-/pääomarahastoja tai vastaavia rakenteita käyttäen jollei toisin ole myöhemmin määrätty. Korko-, osake- ja vaihtoehtoiset sijoitukset voidaan sijoittaa hajautetusti maailmanlaajuisesti. Korkosijoitusten perusallokaatio on 40 % (lyhyet korkosijoitukset 10 %, pitkät korkosijoitukset 30 %), osakesijoitusten perusallokaatio on 40 % ja vaihtoehtoisten sijoitusten perusallokaatio on 20 %. Tarkemmat vaihteluvälit löytyvät taulukosta alta.

Hyväksyttyjä sijoituskohteita ovat:

Korkosijoitukset

Korkosijoitusten tavoitteena on likviditeetin ja pääomien turvaaminen sekä vakaa tuotto vallitsevan markkinakoron mukaisesti. Korkosijoitukset pyritään riskienhallinnallisesti hajauttamaan eripituisiin lainoihin (maturiteetti) ja eri liikkeellelaskijoihin.

Varainhoitaja voi sijoittaa sekä suoriin korkosijoituksiin että korkorahastoihin. Kunta ei kuitenkaan ota korkosijoituksissa aktiivista valuuttariskiä. Alla mainittujen korkotuotteiden luottoluokituksen tulee olla vähintään BBB.

Suoria korkosijoituksia voidaan tehdä EU:n alueella tai muualla Euro-määräisinä tai Euron ilmenemismuodon määräisinä liikkeeseen laskettuihin arvopapereihin, jotka voidaan jakaa seuraavasti yhden liikkeeseenlaskijaryhmän arvopapereihin, kun tämä liikkeeseenlaskija tai takaaja on:

- Euroopan Unionin jäsenvaltio
- Muu OECD:n jäsenvaltio
- Suomalainen kunta tai kuntayhtymä tai muu julkisyhteisö
- Pankki, vakuutusyhtiö, tai julkisen kaupankäynnin kohteena oleva yhtiö

Korkosijoituksia voidaan tehdä lyhyt- ja pitkäaikaisiin korkosijoituksiin:

Lyhytaikaiset sijoitukset (rahamarkkinasijoitukset, alle 12kk)

- tilit
- pankkitalletukset
- sijoitus-, kunta- ja yritystodistukset

- joukkovelkakirjalainat
- muut rahamarkkinainstrumentit
- ETF:t

Pitkäaikaiset sijoitukset (vähintään 12kk)

- valtioiden joukkovelkakirjalainat
- yrityslainat
- high yield –lainat
- kehittyvien markkinoiden lainat
- investment grade –lainat
- ETF:t

Osakesijoitukset

Osakesijoituksia tehdään pääsääntöisesti rahastoja käyttäen, mutta suoria osakesijoituksia voidaan myös tehdä, kuten myös indeksirahastoja ja pörssinoteerattuja ETF:iä.

Varainhoitaja ei saa ilman Sotkamun kunnan erillistä hyväksyntää nostaa omistusosuuttaan yhdessä yhtiössä yli 5 prosentin (ns. liputus).

Osakesijoitukset voidaan jakaa maantieteellisesti seuraaviin alueisiin:

- kotimaan osakkeet
- Euroopan osakkeet
- Pohjois-Amerikan osakkeet
- Kehittyvät markkinat
- muun maailman osakkeet

Vaihtoehtoiset sijoitukset

Palveluntarjoajan tulee sijoittaa allokaation puitteissa varoja vaihtoehtoihin sijoituksiin. Palveluntarjoaja voi tehdä sijoitukset sekä likvideihin että epälikvideihin sijoituksiin.

Hyväksytyt sijoituskohteet:

- private debt
- private equity
- kiinteistösijoitukset
- metsäsijoitukset
- vuokratrahastot
- hyödykerahastot
- infrarahastot
- muut vaihtoehtoiset sijoitukset

KUNNAN SIOITUSOMAIUUDEN ALLOKATIO

Omaisuuulaji	Neutraali- allokatio	Vaihteluväli
Korkosioitukset	40 %	20-100
Lyhytaikaiset sioitukset (alle 12kk) Pitkäaikaiset sioitukset (yli 12 kk)	10 % 30 %	0-100 % 0-50 %
Osakesioitukset	40 %	0-50 %
Suorat osakesioitukset Välilliset sioitukset		
Vaihtoehtoiset sioitukset	20 %	0-20 %
Likvidit vaihtoehtoiset sioitukset Epälikvidit vaihtoehtoiset sioitukset		
Sioitussalkku yhteensä	100 %	

Sioitusten peruspainoista voidaan poiketa vaihteluvälin rajoista.